
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

EGYEK LEGYENEK!

János evangéliuma 17,20-26

2017. OKTÓBER 15.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 91. zsoltár

Imádkozzunk. Magasztalunk, mennyei Atyánk, hogy egybegyűjtöttél bennünket ezen a napon szent hajlékodba, hogy közösen is elmondhassuk hálaadásunkat, magasztalhassunk és dicsőíthessünk hűségédért és szeretetedért. Köszönjük, hogy annyi ajándékkal bizonyítottad meg atyai szeretetedet, jó voltodat, annyi áldást adtál életünkben, köszönjük, hogy megtapasztalhattuk a szabadítás nagy titkát, köszönjük a gyógyítást betegségekből, a vigasztalást gyászban. Köszönjük, hogy utat mutattál úttalanságunkban és Szentleked megbátorító erejét adtad félelmes szívünkbe, rettegő életünkbe. Légy oltalmunk, megerősítőnk, hogy boldog tapasztalatunkká lehessen: angyalokat rendeltél felőlünk, akik megőriznek bennünket avégre, hogy Téged dicsőítsünk, szereteted szent törvényét betöltsük és így szolgáljuk embertársaink javát. Kérünk Krisztusért, a mi Urunkért hallgasd meg könyörgésünket, küldd el Szentlekedet, áldd meg közösségünket. Amen

Textus: De nemcsak ő érettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő beszédükre hisznek majd én bennem; hogy mindnyájan egyek legyenek; amint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mibennünk: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem. És én azt a dicsőséget, amelyet nékem adtál, nekik adtam, hogy egyek legyenek, amiképpen mi egy vagyunk: én ő bennük, és te én bennem: hogy tökéletesen eggyé legyenek, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, amiként engem szerettél. Atyám, akiket nékem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, amelyet nékem adtál: mert szerettél engem e világ alapjának felvetése előtt. Igazságos Atyám! És e világ nem ismert téged, de én ismertelek téged; és ezek megismerik, hogy te küldtél engem; és megismerttettem velük a te nevedet, és megismertetem; hogy az a szeretet legyen ő bennük, amellyel engem szerettél, és én is ő bennük legyek. (János 17, 20-26)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! János evangéliuma 17. részét a keresztyén köznyelv Jézus Krisztus főpapi imádságának nevezi. A Zsidókhhoz írt levél segít Megváltónk szavainak mélységét megérteni. A Zsidókhhoz írt levél azt mondja, hogy a mi örök főpapunk szüntelenül esedezik érettünk, kéréseinket jó illatúvá teszi az Atya előtt. Továbbá, az a boldog bizodalunk is van, hogy amikor a magunk kéréseit a mi Urunk Jézus Krisztusunk nevében mondjuk, akkor nem az történik, hogy Krisztus hozzáadja kéréseinkhez a maga igazoló pecsétjét, hanem sokkal inkább az történik, hogy mi vagyunk azok, akik bekapcsolódunk ebbe a főpapi imádságba. Mi vagyunk azok, akik a saját helyzetünkben, meghatározottságunkban, a sorsunk különböző pillanataiban a szívünkben felfakadó kéréseket, a hálaadást, a bűnvallást, a töredelmet, az esedezést és a dicsőítést hozzákapcsoljuk a mi örök főpapunk örök imádságához. Itt csatlakoznom kell ahhoz a Biblia-tudóshoz, aki egy önálló nagy könyvet írt erről, a János evangéliuma 17. részében olvasható imádságról, és ezekkel a sorokkal kezdte tudós munkáját: «megvallom, olyasmiről készülök írni, amit nem értek igazán.» Megvallom és is: én sem értem igazán. Csak néhány vonatkozását tudom most megmutatni, sejtetni.

Mindenek előtt, azt talán mindannyian egészen biztosan értjük, hogy ez az imádság egy krízishelyzetben hangzik. Jézus már korábban beszélt a tanítványoknak arról, hogy eljön az a pillanat, amikor szétszóródnak, ki-ki hazatér az övéihez, de, mondja a Mester: én imádkozom éretteket, hogy megmaradjatok bennem (János 12). Máté evangélista ezt keményebben adja vissza: eljön az óra, amikor mindnyájatok *megbotránkoztatok* énbennem (Máté 26,31). Igen, az az óra, amelyen most itt a mester és a tanítványok állnak, sorsdöntő óra, mondhatni, vízváltáson vagyunk: mellette vagy nélküle. Szándékosan fogalmazom ezt így: mellette vagy nélküle. A világ logikája szerint így kellene mondani: mellette vagy ellene. Jézus szolgálatának is voltak ilyen erőteljes pillanatai: vele vagy ellene!? Vagy elszegődsz tanítványságra vagy szembe fordulsz vele. De itt többről van szó, itt már nem tanítványság a tét. Azt mondja Jézus itt az Utolsó vacsorán a tanítványoknak: nem mondalak többet szolgáknak titeket, *barátainknak mondalak benneteket* (Jn 15,14-15). Így most az a kérdés, hogy vele vagy nélküle. Hiszen az egész tanítványi lét, az egész Krisztusban megnyert közösség egyik nagy titka, ahogyan a Mester önmaga köré tudta gyűjteni azt a sokféle, sokféle gondolkodású, meghatározottságú, beállítottságú, sokféle vággyal, elképzeléssel, akarattal, sorssal bíró embert, és eggyé tudta őket tenni a követésben. És jelzi a tanítványoknak: eljön az óra, és az az óra mindjárt bekövetkezik, amikor mindannyian megbotránkoznak benne.

Csak két bizonyítékot hadd hozzak föl erre. Az evangélisták igen érzékenyen jelzik azt, hogy amikor Júdás megjelenik a Nagytanácstól maga mellé vett emberekkel, és rámutat Jézusra – Ó az! –, akkor Jézus megnevezi önmagát: én vagyok az, akit kerestek – nos, ekkor a tanítványi sereg szétrebben. Márk evangélistáról úgy tarjuk, hogy önmagát írta le abban a jelenetben, amikor megfognak egy ifjút, aki követi az eseményeket, ő kibújik a gyolcsruhájából és anyaszült meztelenül elszalad (Mk 15,51-52). Péter pedig, János ismeretsé-

gi körét felhasználva, elmegy a főpap udvarára, de amikor rámutatnak, hogy te is Vele voltál, akkor nemcsak megtagadja a Mestert, hanem meg is átkozza, divatos szóval nagyon jól kifejezi: elhatárolódik tőle. Elhatárolódnai, a mai politikai korrektségben, azt jelenti, hogy kárhozható szavakat is mondunk arról, akitől elhatárolódunk. Megbotránkoztok énbennem -, mondta a Mester. Minek kell megtörténnie majd, hogy ez a tanítványi közösség újra eggyé legyen, egymásra találjon, mi viszi végbe a szívükben, hogy ahelyett, hogy kölcsönösen vádolnák egymást, ahogy Lukács evangélista olyan finoman érzékeltet a gyázmunkát végző emmausi tanítványok esetében, akik ígéket vagdostak egymás fejéhez (Lk 24,13.17). Mert az ott nem egy békés dialógus volt, hanem egy csúnya vita, tele keserű önváddal és mást vádoló megjegyzésekkel. Roppant fájdalmas elengedése a reménykedésnek. A gyázmunkának a legrosszabb része, amikor ki kell beszélnünk önmagunkból a csalódottságunkat, a kudarcunkat, a gyengeségünket, a tehetetlenségünket. Azt mondja Jézus: Atyám, azért könyörgök, hogy egyek legyenek.

Van ennek a könyörgésnek egy történeti mélysége is. Ha föllapozgatjuk a régi Biblia-magyarázókat (legszebben talán Augustinus írt prédikációkat a János evangéliumáról), korántsem találjuk meg náluk azt, ami minket, 21. századiakat áthat. Ez pedig az a megjegyzés, hogy Krisztusnak ez a könyörgése a keresztyének egységéért való könyörgés is. Ez évszázadokig vagy nem volt fontos vagy nem vették észre, vagy nem fájt annyira a megosztottság. Jézus azt mondja, hogy nemcsak értük (tehát nemcsak a tanítványokért) könyörög, hanem azokért is, akik majd a tanítványai szavára, evangélium-hirdetésére, bizonyágtételére hisznek az Atyában és őbenne. Az eljövendő nemzedékekről van szó. Tehát Krisztus könyörgésében benne van a keresztyénség egész története is, a maga sok sebével és megosztottságaival.

Most, a reformáció kezdetének 500. évfordulóján illik magunk elé tükröt tartani. Mindjárt kettőt is hadd állítsak ide, az egyháztörténet sokféle tükréből. Az egyik tükör azt mutatja, hogy mi történt a Westfáliai békétől kezdve, a 17. század közepétől. Tudjuk, a Harmincéves háború ezzel a békekötéssel zárult. Ma sem tudjuk eldönteni, hogyan ítéljük meg azt a rettenetes korszakot: valásháborúnak tartjuk vagy vallási köntösbe öltöztetett területszerző háborúnak, vagy az európai dinasztiai szokásos öldöklésének és önpusztításának? Mindenesetre, a Westfáliai békétől egészen a 20. század elejéig mindenki el volt magában, főleg azokon a helyeken, ahol valóban érvényesült a cuius regio eius religio elve (akié a föld, azé a vallás). Ha tehát Brandenburgban a király református volt, akkor mindenki református lett, ha a szász választófejedelem evangélikus volt, akkor mindenki evangélikus lett, hogyha a francia király katolikus volt, akkor mindenki katolikus lett, ha az angol király anglikán volt, akkor mindenki anglikán lett, ha a skót nemesség kálvinista volt, akkor mindenki kálvinista lett. Lapozzunk fel egy 18. századi dogmatikai kézikönyvet. Nemrégiben elővettem egy genfi professzornak, Turretinusnak a dogmatika könyvét a 18. század elejéről. Olyan békésen, könnyedén, mestermód elmondja ebben a nagy monumentális munkájában, hogy a katolikusok ezért,

ezért, amazért tévednek, tévelyegnek, hibáznak, eretnekek, tévtanítók. Aztán elővettem egy 19. századi tübingeni, római katolikus dogmatika könyvet, beolvastam, és a dogmatikus szépen békésen elmondja, hogy a protestánsok, de különösen a reformátusok: eretnekek, tévednek, hibáznak. Mindenki el volt a magáén. De a 20. század eleje, amikor nagy keresztyén missziói kiadás volt a világra, megrendítő és megszegyenítő módon vetette fel a Jézus imádságában foglaltakat: ők is egyek legyenek mi bennünk: hogy elhiggye a világ...! Igen, megjelent valahol – most így mondjuk – a harmadik világban, Ázsiában vagy Afrikában egy keresztyén misszionárius, hirdette a Krisztust, sok jót tett, megtértek az emberek, megszervezte a gyülekezetet vagy az egyházat, aztán hazament, hogy otthon jelentse, milyen sokan megtértek a Krisztus nevére. S amíg ő otthon volt, addig érkezett egy másik misszionárius egy másik egyházból. Keresztyének vagytok, dicsérte, akiket ott talált, de még nem elég jól vagytok keresztyének, tessék hozzánk (át)jönni. Átmentek, miért is ne! Aztán ött egy harmadik, egy negyedik misszionárius, és így az európai vallási is térkép megjelent Ázsiában, Afrikában. A 20. század nagy keresztyén misszionáriusainak újra meg újra fel kellett vetniük a gyötrő kérdést, hogy ha Krisztust visszük, ha Krisztust hirdetjük, ha az Atya szeretetéről teszünk bizonyosságot, és Isten nagy megváltó munkájához hívjuk az embereket, miért visszük ezzel együtt a magunk megosztottságának a történetét is?

A másik tükör egy megjegyzés. Éppenséggel egy római katolikus ismerősöm szájából hangzott el, és a lelkemben (bizony csak ilyen vagyok!) először dialalujjongás tört ki, de aztán mégis ide kellett találni a Jézus könyörgéséhez. Arról beszélt ez az ismerősöm, hogy milyen borzasztó dolog az, hogy Krisztus varratlan köntösét szétszaggatták az egyház története során. Na mondtam magamban: már kezdi, jönnek megint a katolikusok, hogy a reformációban a Krisztus varratlan köntöse szét lett szaggatva, és szégyelljük magunkat mi, reformátusok, evangélikusok és protestánsok, és térjünk gyorsan vissza és hegesszük újra a köntöst... De nem így folytatta, hanem úgy, hogy először 1054-ben Róma és Bizánc szakadtak szét, és ki is átkozták egymást. Nos, tehát előbb azt mondtam magamban: végre, egy római katolikus, aki a melanchthoni apológiát mondja! Mert Melanchthon így védekezett, hogy a reformáció semmit nem akart szétszakítani, az egyházat akarta megújítani ahhoz az egyetlen igazsághoz, hogy csak Krisztusban van üdvösség, csak Ő kegyelmes közbenjárónk!

Egyszóval vissza kell találni a Jézus szavához és imádságának a mélységéhez, és föl kelle tennünk a legnehezebb kérdést: hát akkor a mi egyetlen örök főpapunk, Krisztusunk imádsága nem hallgattatott meg? Akkor valóban arról lenne szó, hogy a keresztyének egysége Krisztusban valami távoli dolog, ez még a jövő kérdése, vagy éppenséggel pusztá utópia, ami talán sosem következik be? Vajon, nem hallgatta meg az Atya a Fiú kérését? De meghallgatta!

A felhozott tételekre máris válaszolhatunk így: az Atya meghallgatta a Fiút, mert Húsvét után egybegyűjtetett a tanítványi közösség, mert kitöltetett rájuk a Szentlélek, mert ott a Jeruzsálemben, mikor kinek-kinek a maga nyelvén, de

egy és ugyanazt hirdették: a megfeszített, feltámadott és megdicsőült Krisztust. Meghallgattak a kérés! Igen, a tanítványok megbotránkoztak Nagycsütörtök éjjelén, szerűszerte menekültek, megtagadták a Mestert, és a gyász-munka során el is temették végképpen. De a feltámadott Krisztus erejében mégis oryek lettek. Ez pedig azt jelenti, hogy túl minden emberi, történelmi és egyházi megosztottságon meghallgattatik ez a főpapi kérdés azokra nézve, akik hallgatnak a Krisztus szavára. Mert ma is egy az egyház. Ez nem széplelkek ködös gondolata, ez nem néhány újító vagy bátor ember akciója. Az egyház most is egy!

Éspedig azért egy az egyház, mert Jézus így könyörög itt: *«Atyám, akiket nekem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, azok is énevem legyenek, hogy megláthassák dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert szerettel engem e világ alapjának felvetése előtt.»* Jézus korábban a maga szolgálatáról beszél, az Atyát dicsőítve, és azt mondja: *Atyám, akiket nekem adtál, nekem adtál, megőriztem, és senki el nem vezett közülök (Jn 17,12),*

tehát akiket az Atya a kezeire bízott, akik az övéi, akiket ő választott és hívott el magának, azok közül egy sem vezett el. *«Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendeltelek titeket, hogy ti elmenjeteK és gyümölcsöt teremjeteK, és a ti gyümölcsötök megmaradjon; hogy akármit kérteK az Atyától az én nevemben, megadja nékteK.»* (Jn 15,16). Ebben van, testvérek minden keresztyének egysége! Hogy egyébként sokszínű a keresztyénség? Hogy sokféle szervezete, sokféle hagyománya, sokféle megfontolása, meggyőződése, teológiája, egyházszervezete van? Igen, de ha pünkösdre gondolunk, ott mégsem azzal állt ki Péter apostol, hogy felszólított volna mindenkit a Szentlélek erejében, hogy tanuljon meg arámiul, és azon belül lehetőleg azt a galileai dialektust, amit ő beszélt, ami miatt lebukott annak idején a főpap udvarán (Mt 26,73), és ha megtanulták, akkor majd elmondja nekik az evangéliumot. Vagy tanuljon meg mindenki latinul vagy görögül vagy szírül vagy koptul vagy leginkább magyarul (mert ez az angyalok nyelve, egy örökkévalóságig tart ugyanis megtanulni rendszeren). Nem ezt halljuk Pünkösdkor, hanem azt hogy kinek-kinek a maga nyelvén szólták az evangéliumot (ApCsel 2,11). És ebben a nyelvi sokféleségben benne van az egyház kulturális, szervezeti, történelmi sokfélesége is - éppenséggel ez a hagyománya az egyháznak, amely hordozza az evangéliumot. Aki azonban ezeknél megáll, az még nem jutott el Krisztusig, aki ezeknél megáll, az még abban gondolkozik és arra kalkulál, hogy volna valami kizárólagos földi-történelmi alak, alakzat, tradíció, ami nélkül nem juthatunk el a mi Urunk Jézus Krisztusunk üdvözítő kegyelméhez. És az még mindig úgy gondolja, hogy nekünk kell valahogy mégiscsak az üdvösséget kiügyeskedni. Holott az egész üdvözítés története azt hirdeti, hogy Ő jön, hozzánk hajol, meglátogat és megáld bennünket.

És végül, amit nem is igazán értünk, az ennek a kérésnek az üdvösség idejére vonatkozó dimenziója. A Mennyei jelenések könyvének istentiszteleti leírásában azt mondja a páthmoszi látnok, János (aki az evangéliumot is feljegyezte): *“láttam egy nagy sokaságot, minden nemzetből és ágazatból, és népből és*

nyelvből; és a királyiszék előtt és a Bárány előtt álltak” és egyként magasztalták és dicsőítették a bárányt. (Jelenések 7) *“Áldás és dicsőség és bölcsesség és hálaadás és tisztesség és hatalom és erő a mi Istenünknek mind örökkön örökké!”* – hangzik a mennyei istentiszteleten. És ez az a dicsőség, amelyről a mi Urunk Jézus Krisztusunk itt, ebben az imádságában beszél. A Megváltó szolgálatával, alázatával, Atya iránti hűségével, munkájával megdicsőítette az Atyát, és az Atya megdicsőítette Őt! Mert egyedül Krisztus volt az – mondjuk ki! –, aki képes volt Isten szeretetét tovább adni a számunkra. Mindannyiunkban ott van a tanítványi létnek a nagy feladványa: legyünk alázatosak és szerények! De egyedül Jézus Krisztus volt az, aki maradéktalanul, örökérvényűen átadta nekünk az Atya szeretetét. És mi is csak addig vagyunk képesek valamit visszatükrözni ebből, valamit továbbadni belőle legjobb erőink szerint, amíg Krisztusban vagyunk. Atyám – könyörög Krisztus – azt akarom, hogy egyek legyenek, hogy meglássa a világ, hogy te küldtél engem, – és hogy meglássa a világ, hogy én küldtem őket.

Amikor imádkozunk, sőt, amikor imádkozáshoz készülünk, amikor szedegetjük össze a gondolatainkat, hogy mit vigyünk az Atya elé, jó tudnunk, hogy nem titkos remény, hogy Krisztus esetleg majd ráüti a pecsétjét a kérésünkre. Mi csatlakozunk az Ő könyörgéséhez. Nagy titka van annak, ahogyan Jakab apostol a levelében az imádkozókhoz fordul, akik buzgón esedeznek valami után, ám nem hallgattattak meg, – holott Krisztus azt mondja, hogy kérjétek és kaptok, zörgessetek és megnyitvatik, keressetek és találtok (Mt 7), az Atya meghallgatja az én nevemben mondott imádságokat. Jakab azonban okkal korholja az atyafiakat: elmondtátok kívánságaitokat, imádkoztatok, de nem hallgattatott meg, mert *nem jól kéritek* (Jakab 4,2). Nagy titka van ennek, testvérek - jól kérni! Az első lépés az, hogy csatlakozom a főpaphoz, aki – ahogy a Zsidókhoz írt levél mondja – előttünk ment be a szentélybe. Majd buzdít bennünket: azért ti is járuljatok a kegyelem királyi széke elé alkalmas időben való segítségül, mert nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni a mi kéréseinken (Zsid 4). Nem olyan főpapunk van, aki csak arra vár, hogy végre elmondjuk, hogy mit szeretnénk, aztán mérlegre teszi, esetleg jóvá is hagyja. Mi az Ő nevében szólunk, az Ő nevében visszük az Atya elé kéréseinket –, mert az Ő tanítványai, sőt, az Ő barátai, sőt, az övéi vagyunk teljesen! Ezért csatlakozunk Hozzá a nagy könyörgésben, a titkos kérdésben: *Igazságos Atyám, én megismertetem velük a Te nevedet, és meg is ismertetem majd, hogy az a szeretet legyen öbennük, amellyel engem szeretted, és én is Öbennük legyek.* Ámen

Imádkozzunk! Esedezünk, mennyei Atyánk, hogy a Te szereteted maradjon meg bennünk! Esedezünk, hogy a mi Krisztusunk ereje és áldása maradjon meg bennünk! Esedezünk, hogy vonj bennünket egységre, hogy lássa a világ, Te hívtál és küldtél bennünket, a Te oltalmad alá tartozunk, és hogy Te azzal a szeretettel szeretsz minket, amivel szeretted a Fiút! Bocsásd meg: megkémé-

nyitettük a szívünket, a magunk érdekét és meghatározottságát fontosabbnak tartottuk, mint a Krisztus követését. Bocsásd meg a kemény szavakat, amelyekkel testvéreinket leszóltuk, bocsásd meg rossz gesztusainkat, ahogyan hátat fordítottunk nekik, hogy békejobb helyett kezét emeltünk rájuk. Tégy bennünket alázatossá, szelíddé, Krisztust követővé! Tudjuk és megvalljuk, hogy Őbenne van elrejtve az üdvösség titka, Őbenne tárul fel számunkra örökkévaló szereteted forrása, Őbenne békéltél meg velünk! Add, hogy ezért Veled megbéküljünk és egymásnak testvérei legyünk. Töltsd be szívünket Szentlelkeddel, és bátoríts bennünket erre a buzgó kérésre! Hadd csatlakozzunk örök főpapunkhoz, és érettünk mondott esedezéséhez. Mennyei Atyánk, Te vagy a mi meghallgatónk, hajtsd hozzánk füledet, gyógyítsd beteg testvéreinket, vigasztald a szomorkodókat, adj békét a békétlenkedők között. Teremts békét a háborúskodó világban, segítsd az elnyomottakat és az üldözötteket. Minket pedig késztesd arra, hogy mindent, amit Tőled kaptunk, avégre használjuk, úgy forgassuk, amire Te adtad, a mások élete meggazdagítására, áldásul - hála-ból. Krisztusért, a mi Urunkért kérünk, hallgasd meg imádságunkat. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU